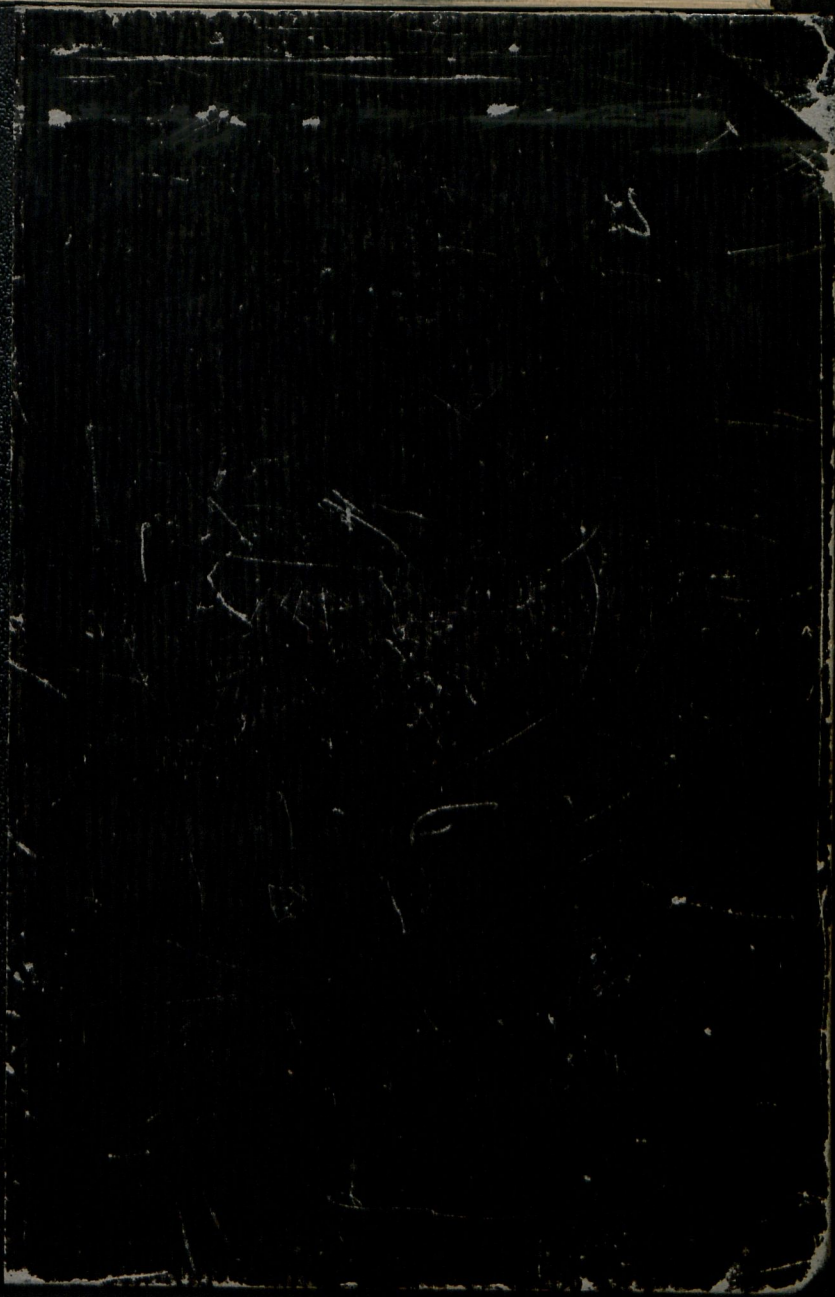

berg
7
96

243

1928 K 944

17/12

RECTOR

ACADEMIAE VITEBERGENSIS

CHRISTIANVS GOTTLIEB
HOMMELIVS

IVR. VTR. DOCTOR. DIGEST. INFORT. ET NOV. PROF. PVBL. OR.
DINARIVS CVRIAE PROVINC. ELECT. SCABINAT. ET FACVLT.
IVRID. VITEMBERG. ASSESSOR

ORATIONEM

FRIDERICO GVILIELMO LAVTSCH

IESSENA SAXONE
IVRIS CVLTORE

BENEFICII MARESCHALLIANI LEGE

FVTVRO MERCVRII DIE

H. L. Q. C.
RECITANDAM

CIVIVM ACADEMICORVM

FREQVENTIAE
COMMENDAT.

1795

DE PARTIVM IN REPUBLICA ROMANA
CONVENTICVLIS.

Commentatio VII.

Qui plebem Romanam, ejusque defensores
tribunos, in certaminibus de ordinum
et iuris aequalitate institutis, id agitasse existi-
mant, vt locupletiores de possessionum, bono-
rumque suorum copia tantum cederent inopi
multitudini, vt hac ratione ciuium omnium
fortuna aequarentur, profecto non minus fal-
luntur, quam illi Neofrancorum, qui, siue igno-
rantia obcoecati, siue impudentia, qua rebus
suis desperatis aliorum opibus, fauro modo
ad se rapiendis, consultum iuerunt, hoc esse ten-
tatum contenderunt, vt, omni ordinum disci-
mine sublato, nemo praestaret ceteris, quique
exemplum Romanorum aliis mortalibus imitan-
dum

dum atque in nouitia republica sua exprimen-
dum commendarunt. Sicut enim illud in agrariis legibus promulgandis minime fuit spectatum; ita nec hoc in contentionibus de aequando ciuium Romanorum iure ulli umquam venit in mentem. Quarum tamen opinionum vanitas cum a nemine satis perspici possit, nisi ex rerum Romanarum monumentis consignatis omnia succurrerint animo, quibus ordinis in republica Romana potioris praestantia fuerit effecta: non alienum esse a scopo nostro duximus, singula huius rei momenta paucis lectorum in recollectionem reuocare, idque eo quoque nomine, vt tanto planius cognoscantur causae, quibus moti tribuni consilia sua, ordini suo non in vanis ponenda, antequam publice disceptanda proponerent, in secretis coetuum consultationibus praemeditanda et praeparanda censerent. Iam primum plebei homines, a faece populi, proletariis videlicet, et capite census, de quibus vero non loquimur, vel re familiari iam discreti, plena quidem libertate, plenoque ciuitatis iure frui dicebantur, re ipsa tamen, patrum iura longe excellentiora si comparaueris, multa desiderabant eorum, quibus verus civis Romani status solebat absolui. Ab ipso enim Romulo ius gentilitatis iam erat introductum,
regi-

regibus vero eiectis a consulibus et fenatu bene seruatam, quo patriciis solis via ad summos in republica honores, cum ciuiles, tum sacros, ideoque ad parandas diuitias patuit, sicut iisdem etiam solis auspiciorum habendorum ius competiit. Hinc patricii, non prorsus immerito, gloriari solebant, se tantum habere gentes ac dignitatem, qua voce omnino iuris sui eminentioris ambitum complecti solebant, plebeios familiis modo inter se discerni, quippe quibus ad tantum honorum fastigium adspirare liceret numquam, vel aditu ad dignitatem senatoriam ipsis praecluso. Etsi igitur tanta patricii ordinis praestantia plebeiorum animos inuidia tactos diu iam male habuit, et tribuni, vel ante leges XII. tabularum latas, haud raro iactarunt voces, rempublicam haud quaquam esse liberam, in qua non obtineret iuris ciuium omnium aequalitas, nihilque esse ipsi conuenientius ac salutarius, quam aequum ius publicis in negotiis agendi: (Dion. Halicarn. x, 627.) tamen haec res nondum in publicam venisset disceptationem, nisi variis principum iniuriis plebs ac tribuni fuissent exacerbati, totque artibus subdolis iusta eorum desideria elusa. Factum hoc imprimis legibus agrariis optimatum fraudibus toties antiquatis, et contentionibus de
his

his per longum temporis spatium extractis. Opum enim suarum tum servandarum tum augendarum cupiditate tantopere hi flagrarunt, vt ne particulam quidem earum concederent, paruaque iacturae omnibus viribus resistere mallet, quam prudentiori consilio, in tempore capto, aliis malis et detrimentis occurrere multo maioribus, iamque imminentibus, quae etiam praeuideri facile poterant. Nec reputarunt, plebem, quo magis vrgeatur miseris, et a potentioribus vexetur, eo tumultuosiores esse, eoque plura concupiscere, contra ea, tanto tranquilliores, quanto plures habeat causas, quod sorte sua et conditione viuat contenta. Noua querelarum causa, eaque non iniqua, legibus decemuiralibus ipsi praebatur. Harum enim una, qua connubia patrum cum plebeiis, antea licita atque arbitraria, tollebantur, ipsa plebis libertas imminuebatur, toto etiam ordine eius despecto, idque pessimo fortasse consilio, nisi vana est Dionysii opinio. Hic enim (l. x. fin.) factum hoc esse autumat forte ne legibus istis latis concordia coalesceret ordinum. Accessit postea alia adhuc optimatum fraus, ad leges agrarias non minus, quam alias impediendas, excogitata et composita. Cum enim tribunis singulis vis esset collegarum ro-
gati-

gationibus intercedendi: patres hoc non negligendum rati, semper aliquot huius collegii homines praemiis et pollicitationibus callide corruptos et comparatos habuerunt, qui leges a ceteris collegis promulgatas, quas rebus suis non fauere videbant, hoc subsidio irritas facerent, ipsamque potestatem tribunitiam suis ipsius telis ac viribus impugnarent ac debilitarent. Tristi igitur experientia crebro est intellectum, plebeio homine in republica Romana nihil esse miserius, nihil magis obnoxium potentium libidini, optimatumque superbiae, quod non minus in comitiis, quam in iudiciis apparebat. In illis enim ipsi plebis tutores auro ac promissis redempti a nobilitate et magistratibus, causam suorum deserere ac prode-
re non raro solebant; in his vero pari modo patres regnabant soli, & plebei, cum potentiore aliquo litigantes, causa sua vel iustissima facile cadebant. Fieri igitur non poterat, quin tribuni, salutis plebeiorum serio amantes et studiosi, tantis indignitatibus exacerbati, meditentur, quomodo eas ulciscendo a suis propulsare possent, veriti etiam, ne, si diutius principum libidinem ac licentiam perferrent, doloremque supprimerent, audentior facta nobilitas mala malis cummlaret, imo peiora adhuc machi-

chinaretur. Quamobrem consilium ceperunt, non tantum ius connubiorum extorquendi patriciis, verum etiam honorum, idque hanc potissimum ob causam, vt, cum tribunorum multi operam suam, pretio venalem, perfide addicerent patribus, horumque intercessione interposita, ceteri collegae nihil proficerent aduersus senatus et principum impotentiam, alio auxilio se tutari posset ordo plebeius, summis in re publica magistratibus e suis hominibus creatis. Vtramque rem C. Canuleius primus tentauit in tribunatu suo, qui cum collegis non modo ad populum tulit, *legem de interdicto patriciorum plebeiorumque connubio esse abrogandam, sed aliam etiam promulgauit rogationem, vt populo potestas esset, seu de plebe, seu de patribus vellet, consules faciendi* (Liv. IV, 1.) Quanti animorum motus in patriciorum ordine rogationibus hisce sint orti, coniiicere facile possis e consulum vociferatione in senatu, quas audisse praestaret, quam legere. Liiuo enim teste (IV, 2.) praeter alia, clamarunt: *Canuleium colluionem gentium, perturbationem auspicioꝝ publicoꝝ priuatoꝝque afferre; ne quid sinceri, ne quid incontaminati sit: vt discrimine omni sublato, nec se quisquam, nec suos nouerit. Quam enim aliam vim connubia promiscua habere, nisi, vt ferarum*

rum ritu vulgentur concubitus plebis patrumque.— Parum id videri, quod omnia diuina humanaque turbentur: iam ad consulatum vulgi turbatores accingi; et primo, ut alter consul ex plebe fieret, id modo sermonibus tentasse. Nunc rogari, ut seu ex patribus, seu ex plebe velit, populus consules creet: et creaturos haud dubie seditiosissimum quemque. Post diurnas et vehementissimas altercationes tandem ita conuenit, ut, connubium mutuum permitteretur, consules autem nec plebei nec patricii, sed tribuni militum consulari potestate, iidemque et patricii et plebei sequentem in annum designarentur. Has autem concertationes sine clandestinis contenticulis non esse compositas, iam in promptu poneretur, si fines huius scriptionis id permitterent. Quare haec in posterum.

Obtemperandum enim est mori, praeconisque persona adhuc agenda, licet orator noster praeconio nullo egeat. Nostis enim, Commilitones, Virum Nobilissimum ac Doctissimum Fridericum Guilielmum LAVTSCH, indefessum iuris cultorem, et quantum scimus, amatis eum omnes, cum propter mores compositos et politos, quibus indoctis etiam est commendabilis, tum propter accuratam etiam doctrinam, humanitatis quoque studiis exultam. Hanc etiam oratione declarauit, qua beati Mareschalli in tot alios pariter, ac in se simul ipsum praedicabit munificentiam, numquam facile tot testium memoria intermorituram. Argumentum autem sibi forte fortuna legit, quo illi, quod hic tractauimus, nihil possit esse conuenientius. Disceptabit enim quaestiones, *utrum et quatenus ea, quae in iure naturae statuitur, aequalitas hominum, ciuitati accommodari possit.* Frequenter igitur aditis, nec spem de Vestra erga oratorem nostrum humanitate conceptam fallatis, rogamus.

P. P. Dom. XIV. post Fest. Trin. c1818cclxxxv.

Wittenberg, Diss., Ergbd. 7, 1792-96
vd 18

ULB Halle

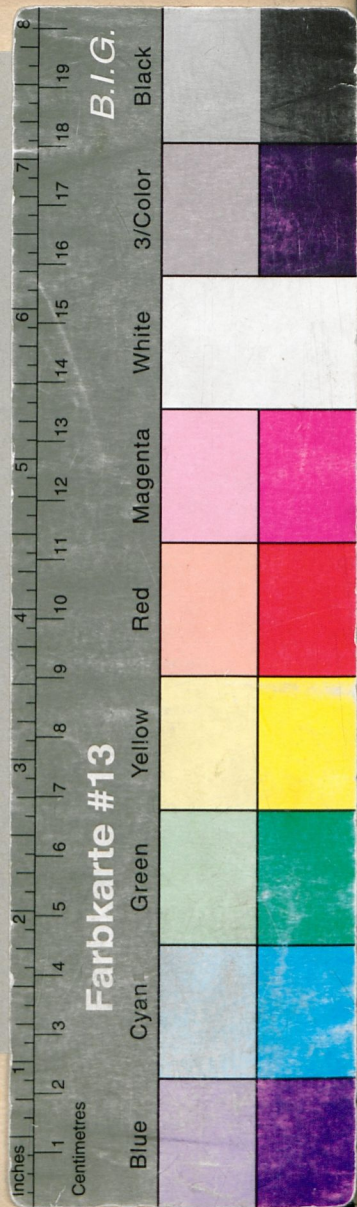
004 335 651

3

f
86.

243

1928 K 944

7/12

RECTOR

ACADEMIAE VITEBERGENSIS

CHRISTIANVS GOTTLIEB
HOMMELIVS

IVR. VTR. DOCTOR. DIGEST. INFORT. ET NOV. PROF. PVBL. OR.
DINARIVS CVRIAE PROVINC. ELECT. SCABINAT. ET FACVLT.
IVRID. VITEMBERG. ASSESSOR

ORATIONEM

FRIDERICO GVILIELMO LAVTSCHE

IESSENA SAXONE

IVRIS CVLTORE

BENEFICII MARESCHALLIANI LEGE

FVTVRO MERCVRII DIE

H. L. Q. C.

RECITANDAM

CIVIVM ACADEMICORVM

FREQUENTIAE

COMMENDAT.

1795